

Cirkulärnr: 10:60
Diariernr: 10/4692
Handläggare: Mona Fridell m.fl.
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Datum: 2010-09-30
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Rubrik: Budgetförutsättningar för åren 2010–2014
Bilagor: Bilaga 1: Skatter & Bidrag 2011–2013 (kommunspe-
cifik, endast till ekonomikontoren)

CIRKULÄR 10:60

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Mona Fridell m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2010–2014

I detta cirkulär presenterar vi:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt taxeringsutfall september
- Preliminär kostnadsutjämnning 2011
- Preliminärt utfall i LSS-utjämnningen år 2011
- Kalkylräntan i pensionsskultsberäkningen 2011
- Årsrutiner för statsbidrag
- Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2011–2013, bilaga 1
- Nya instruktioner till modellen Skatter & bidrag

Samtidigt med detta cirkulär publiceras MakroNytt nr 3/2010. Där finns en fylligare presentation av den samhällsekonomiska bild som ligger till grund för skatteunderlagsprognosen. I MakroNytt kan man också läsa om landstings- och kommunsektorns ekonomiska utveckling 2009–2011 samt mer om skatteunderlaget.

Stark inhemsk återhämtning men fortsatt måttlig internationell tillväxt

Tillväxten i den svenska ekonomin har i år, så här långt, varit mycket stark. Företagens och hushållens förväntningar inför framtiden är även fortsättningsvis ytterligt positiva. Tillväxttalen förväntas därför bli starka även under återstoden av i år. BNP beräknas öka med 4,5 procent 2010 samtidigt som sysselsättningen (antal arbetade timmar) stiger med 1,4 procent. Även nästa år blir tillväxttalen höga med en BNP-tillväxt på närmare 4 procent.

Den starka utvecklingen ska i huvudsak beskrivas som en rekyl – en återhämtning från det omfattande ras i produktion och efterfrågan som skedde vintern 2008/2009. Detta ras var emellertid så stort att det inte räcker med en tillväxt på 4 till 4½ procent i två års tid för att förhållandena ska hinna bli fullt ut normala. Vi räknar med att det tar

längre tid än så. Först 2015 beräknas arbetslösheten vara tillbaka på den nivå som rådde före krisen.

Att återhämtningen beräknas bli så utdragen beror på förhållanden i omvärlden. Åtskilliga länder brottas med omfattande statsfinansiella underskott samtidigt som problemen i de finansiella systemen ännu inte övervunnits helt. Förutsättningarna i Sverige är i dessa avseenden betydligt bättre. Statsfinanserna är i god ordning och svenska hushåll har under en rad av år haft ett högt sparande. De inhemska förutsättningarna för en fortsatt snabb tillväxt och återhämtning är på flera sätt ypperliga men problemen i omvärlden bromsar denna återgång. Mot den bakgrunden beräknas svensk export växa långsammare än vad som brukar vara normalt i en konjunkturuppgång. I sin tur innebär detta att industriproduktion och investeringar hålls tillbaka.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har förvånat med ett betydligt mindre fall än förväntat under krisen och en tidig vändning till det bättre. Redan under fjolåret kom vändpunkten, antalet sysselsatta vände uppåt och antalet arbetade timmar slutade minska. Från årsskiftet minskar också arbetslösheten. De närmaste åren sker en relativt långsam återhämtning och gapet till potentiell sysselsättning sluts 2015.

Lönesumman ökar mycket långsamt i år, betydligt långsammare än vad ökningen av arbetade timmar och avtalade löneökningar egentligen motiverar. Det innebär att skatteunderlaget väntas bli oförändrat i år när prisökningarna rensats bort. Från och med nästa år ökar det reala skatteunderlaget igen.

Relativt beskedliga kostnadsökningar, den betydligt mörkare bilden av ekonomin för ett år sedan när budgetarna för 2010 beslutades och ökade statsbidrag leder till att kommunerna respektive landstingen sammantaget i år förväntas redovisa stora positiva resultat. Bortfallet av det tillfälliga konjunkturstödet och relativt stora demografiskt betingade behovsökningar ger markant sämre förutsättningar redan 2011. Det är en viktig förklaring till återhållsamheten i sektorn i år trots de stora intäkterna. I MakroNytt nr 3/2010, som publiceras samtidigt med dessa planeringsförutsättningar, presenterar vi även vår bild av sektorns ekonomi.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin. Procentuell förändring om inte annat anges

	2009	2010	2011	2012	2013
BNP*	-5,1	4,5	3,9	3,4	3,4
Arbetade timmar*	-2,6	1,4	1,0	0,8	0,8
Arbetslöshet**	8,4	8,5	8,3	7,9	7,5
Timplön	3,1	1,2	2,9	3,3	3,6
KPI	-0,3	1,1	1,6	2,1	2,4

*Kalenderkorrigerad utveckling. **Procent av arbetskraften.

Skatteunderlaget

Den 9 september publicerade Skatteverkets det andra preliminära taxeringsutfallet för inkomståret 2009. Det baserades på 99,0 procent av deklARATIONERNA och visade en ökning av de beskattningsbara inkomsterna på 1,3 procent jämfört med 2008. Skatteverkets prognos i de preliminära utfallen brukar underskatta det slutliga utfallet. Det

preliminära utfallet ger därmed inte skäl för ändring av vår bedömning från augusti, en ökning med 1,5 procent.

Efter en svag ökning av skatteunderlaget år 2009–2010 tilltar ökningstakten de närmaste åren (tabell 2). Men den ser ändå inte särskilt imponerande ut, år 2013 växer skatteunderlaget i ungefär samma takt som genomsnittet hittills under 2000-talet. Den lägre tillväxttakten än den vi vant oss vid historiskt beror till stor del på en lägre löneökningstakt. I reala termer, det vill säga sett till hur mycket mer verksamhet som kommuner och landsting kan finansiera med skattepengar utan att ändra skattesats, växer därför skatteunderlaget ändå avsevärt. Då är ökningstakten i slutet av perioden i paritet med de bästa åren hittills under 2000-talet, rekordåret 2007 undantaget.

Skatteunderlagsprognosen bygger på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas ovan och som presenteras utförligt i MakroNytt nr 3/2010. Den svaga utvecklingen 2009 förklaras av att antalet arbetade timmar minskade som en följd av lågkonjunkturen. Nu har en konjunkturåterhämtning inletts men det ser ut som om effekten på sysselsättningen inte kommer att bli så stor. Det beror delvis på att det finns gott om lediga resurser i företagen efter den stora produktionsminskning som skett. När efterfrågan ökar kan den därför till stor del tillgodoses genom ökad produktivitet, varför antalet arbetade timmar ökar relativt måttligt. Dessutom har det svaga arbetsmarknadsläget bidragit till en nedväxling av löneökningstakten, framför allt i år. Pensionsinkomsterna bromsas också under flera år för att säkerställa att AP-fondens tillgångar tillsammans med framtida pensionsavgifter ska täcka pensionskulden.

Tabell 2. Skatteunderlagstillväxt i procent 2009–2013 samt bidrag från olika komponenter i procentenheter

	2009	2010	2011	2012	2013
Summa exkl regelförändringar, %	1,8	2,5	3,0	3,9	4,4
Summa, %	1,5	1,8	3,0	3,9	4,4
Bidrag till förändringen, procentenheter					
Timlön	2,4	0,9	2,2	2,6	2,8
Sysselsättning	-2,2	1,1	0,8	0,6	0,6
Sociala ersättningar	2,0	0,3	0,0	0,7	1,0
Övriga inkomster	-0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Avdrag	-0,7	-0,6	-0,2	-0,2	-0,2
<i>Real skatteunderlagstillväxt, %</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>	<i>1,0</i>	<i>1,4</i>	<i>1,7</i>

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

Uppgifter från Skatteverket om de lönesummor som rapporteras in till skattekonton är en bra indikator på den beskattningsbara lönesumman. Den ligger också till grund för nationalräkenskapernas lönesumma. Uppgifterna från Skatteverket visar betydligt mindre ökning av lönesumman de första sju månaderna 2010 än vad som motsvaras av statistik över arbetade timmar enligt nationalräkenskaperna och Medlingsinstitutets statistik över timlöner under samma period. I skatteunderlagsprognosen har vi utgått från de lönesummor som rapporteras in till skattekonton, vilket innebär avsevärt lägre timlöneökningar än vad Medlingsinstitutets statistik visar.

Förändring jämfört med förra prognosen

Vi gör nu en annan bedömning än tidigare av hur lönesummans ökning 2010 är sammansatt (se cirkulär 10:52). Jämfört med föregående prognos förutser vi en större ökning av antalet arbetade timmar medan timlöneökningarna är nedreviderade. Effekten på lönesumman och därmed skatteunderlaget är plus minus noll.

Det stramare läget på arbetsmarknaden i slutet av år 2010 innebär att vi nu förutser mindre utrymme för ökad sysselsättning åren framöver och att löneökningarna förväntas bli större, men det är bara år 2011 som det leder till någon nettoeffekt på skatteunderlaget. Till följd av mindre utbetalningar än väntat hittills i år och att arbetslösheten väntas bli lägre åren 2011–2013 är inkomsterna av arbetsmarknadsstöd nedreviderade.

Jämförelse med andra prognosmakare

Skillnaderna mellan Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos och den prognos regeringen presenterade i årets Vårproposition är små när det gäller skatteunderlagets ökning och sammansättning (tabell 3). Åtminstone om man ser till hela perioden 2009–2013. Den största skillnaden förklaras av att regeringen prognostiserade svagare skatteunderlagstillväxt 2009 än vad de preliminära taxeringsutfallen indikerar men var mer optimistisk beträffande utvecklingen 2010–2012.

Tabell 3. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2009	2010	2011	2012	2013	2009–2013
SKL, sep 2010	1,5	1,8	3,0	3,9	4,4	15,4
ESV, aug 2010	1,2	1,6	3,3	3,7	4,0	14,6
VP, apr 2010	1,0	1,9	3,3	4,1	4,4	15,5
SKL, aug 2010	1,5	1,8	2,8	3,9	4,3	15,1

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting.

Ekonomistyrningsverket (ESV) prognostiserar större löneökningar och något större ökning av antalet arbetade timmar än förbundet, men svagare skatteunderlagstillväxt. Förklaringen är att ESV:s prognos visar avsevärt svagare utveckling av pensionsinkomsterna, framförallt mot slutet av prognosperioden.

Slutavräkningar 2009–2010

Slutavräkning 2009

Enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation 4:2 (ersätter 4:1), ska det bokas upp en preliminär avräkning för innevarande års skatteintäkter i bokslutet. Avräkningen ska enligt rekommendationen beräknas utifrån förbundets skatteunderlagsprognos i december. Vår prognos i december visade en ökning av skatteunderlaget med 1,2 procent för 2009. Med denna bedömning av skatteunderlaget blev rekommenderad uppbokning för 2009 minus 1 212 kronor per invånare den 1.11.2008.

Förbundets reviderade prognos enligt detta cirkulär visar en ökning av skatteunderlaget med 1,5 procent för 2009. Med denna högre uppräknings blir prognosen för avräkning 2009 minus 1 105 kronor, vilket medför en korrigerings på 107 kronor per invånare 1.11.2008 jämfört med bokslut 2009. Prognosen är oförändrad jämfört med vår förra prognos i cirkulär 10:52.

Slutavräkning 2010

Regeringen fastställde i budgetpropositionen i höstas uppräkningsfaktorerna för 2009 och 2010 till 1,1 respektive 0,6 procent. förbundets nuvarande bedömning är högre än regeringens höstprognos, vilken låg till grund för uppräkningsfaktorerna. Detta gör att vår prognos på slutavräkningen 2010 blir 575 kr per invånare den 1.11.2009. Prognosen är oförändrad jämfört med vår förra prognos i cirkulär 10:52.

Preliminärt taxeringsutfall september

Som nämndes i avsnittet för skatteunderlagsprognosen har Skatteverket sammanställt preliminärt utfall per september över beskattningsbar förvärvsinkomst fört inkomståret 2009. Utfallet finns att hämta på Skatteverkets webbplats:

<http://www.skatteverket.se/skatte/taxeringsutfall/laddataxbest.4.5098f9104ec1b57328000205.html> .

Det finns stora variationer mellan kommunerna i förändringen av den beskattningsbara förvärvsinkomsten mellan 2009 och 2008. Den största ökningen uppgår till 6,1 procent medan den största minskningen uppgår till -4,9 procent. Det preliminära utfallet bygger på 99,0 procent av deklARATIONERNA. Hur stor andel av deklARATIONERNA som granskats i respektive kommun finns på webbplatsen som hänvisas till ovan. Det slutliga taxeringsutfallet beräknas vara klart den 22 november.

Preliminära beräkningar av utjämningsystemet 2011

SCB har gjort en preliminär beräkning av utjämningsystemet för bidragsåret 2011. Tabeller med resultat och dataunderlag samt beskrivning av beräkningarna har skickats till kommunerna. På flera punkter skiljer sig SCB:s beräkningar mot dem som presenteras i *bilaga 1*. Nedan kommenteras dessa skillnader.

Inkomstutjämning

SCB:s beräkning av inkomstutjämningen bygger på det preliminära taxeringsutfallet 2010 (inkomstår 2009) för september (+1,3 procent). SCB:s beräkning av inkomstutjämningsbidrag bygger på ännu ej presenterade uppräkningsfaktorer. Förbundet kan inte använda dessa förrän de blir officiella då budgetpropositionen för 2011 presenteras. I de kommunspezifika beräkningarna (*bilaga 1*) används SKLs prognos på den definitiva taxeringen, +1,5 procent.

Skillnaden mellan de två bedömningarna resulterar i olika nivåer på den garanterade skattekraften i riket. Detta påverkar kommunens avgift respektive bidrag, i inkomstutjämningen. Kommuner som erhåller ett bidrag får ett mindre bidrag i SCB:s beräkningar; för betalande kommuner blir avgiften större. Således kommer omfördelningen i SCB:s beräkning blir lägre. Då anslaget för kommunalekonomisk utjämning är fast innebär en lägre omfördelning i inkomstutjämningen att regleringsbidraget blir lite större i SCB:s beräkning.

SCB använder sig av folkmängden per den sista juni 2010 för att räkna ut skattekraften. I bilaga 1 har vi räknat med en prognos på befolkningen per den 1.11. 2010.

Det slutliga utfallet av inkomstutjämningen för år 2011 kommer att fastställas under december månad. Det som återstår att uppdatera är utfallet av beskattningsbar inkomst 2009 samt kommunens folkmängd per den 1 november 2010.

Till utjämningsåret 2011 justeras den länsvisa skattesatsen för kommunerna i Södermanlands län upp med 20 öre som en effekt av att hemsjukvården har skatteväxlats från landstinget till kommunerna.

Preliminär kostnadsutjämning för år 2011

Kommunens preliminära bidrag eller avgift framgår av *bilaga 1* rad 15.

För 231 kommuner är avvikelserna jämfört med den prognos som förbundet presenterade i cirkulär 10:24 högst +/-100 kronor per invånare efter att vi justerat för eftersläpningseffekten som var satt till noll i cirkulär 10:24. För 47 kommuner är förändringen större än -150 kronor per invånare. Tolv kommuner får en större förändringen än +150 kronor per invånare. För alla dessa gäller att de i SCB:s preliminära beräkningar erhåller eftersläpningsbidrag.

I förhållande till 2010 års bidrag och avgifter är det ca 33 procent av kommunerna som får en förändring på högst +/- 100 kronor per invånare. Knappt 57 procent av kommunerna får en negativ förändring.

Det som kvarstår att uppdatera är skattekraften enligt taxering 2010 i modellen för förskola och skolbarnsomsorg.

Eftersläpningseffekter i kostnadsutjämningen

I *bilaga 1* redovisas kommunens bidrag/avgift i kostnadsutjämningen exklusive eventuell ersättning för eftersläpningseffekter. Detta innebär att de kommuner som är aktuella för eventuell ersättning för eftersläpning (tabell 4) hanterar denna post separat. Dessa kommuner måste ha haft en genomsnittlig befolkningsökning de senaste fem åren (2005 till 2009) som överstiger 1,2 procent¹. För att bli aktuell för ersättning bidragsåret 2011 måste befolkningen i dessa kommuner även öka med 1,2 procent mellan 2009 och 2010.

Om kriteriet för befolkningsökning 2009–2010 uppfylls kommer det totala utfallet i kostnadsutjämningen att förbättras för dessa kommuner. I SCB:s preliminära kostnadsutjämning ingår såväl ersättning för eftersläpning som finansieringen av densamma. I *bilaga 1* har eventuell ersättning för eftersläpning tagits bort, men finansieringen på 26 kr/invånare ligger kvar. Beloppet kan dock förändras beroende på utfallet i befolkningsstatistiken.

I tabell 4 finns SCB:s preliminära bedömning av ersättningen för eftersläpningseffekter för de kommuner som är aktuella. Om önskemål finns kan berörda kommuner kontakta oss och få *bilaga 1* uppdaterad med SCB:s bedömning av eftersläpningseffekten.

¹ Avser befolkningen per 1 november respektive år.

Tabell 4. Kommuner aktuella för eventuella eftersläpningsersättningar för 2010 samt SCB:s bedömning av den preliminära ersättningen

Kommun	Snitt	091101	SCB:s be- dömning (kr/inv)	Kommun	Snitt	091101	SCB:s be- dömning (kr/inv)
	2005– 2009*	t.o.m. 100630**			2005– 2009*	t.o.m. 100630**	
Botkyrka	1,43 %	1,14 %	135	Knivsta	2,11 %	1,28 %	190
Ekerö	0,00 %	0,64 %	0	Trosa	1,45 %	0,58 %	0
Huddinge	1,94 %	0,90 %	38	Habo	1,96 %	0,71 %	0
Nacka	2,33 %	1,50 %	264	Växjö	1,46 %	0,30 %	0
Nykvarn	2,47 %	0,65 %	0	Bjuv	1,47 %	0,64 %	0
Salem	1,64 %	1,10 %	124	Burlöv	1,86 %	0,89 %	37
Sigtuna	1,64 %	0,79 %	0	Kävlinge	1,73 %	0,71 %	0
Sollentuna	1,62 %	1,31 %	193	Lomma	2,82 %	1,14 %	131
Solna	2,43 %	0,46 %	0	Lund	1,63 %	–0,21 %	0
Stockholm	1,78 %	1,15 %	126	Malmö	1,98 %	1,12 %	132
Sundbyberg	2,52 %	1,69 %	338	Staffanstorps	1,54 %	0,73 %	0
Södertälje	1,48 %	0,55 %	0	Trelleborg	1,31 %	0,67 %	0
Upplands- Bro	2,10 %	1,38 %	224	Åstorp	2,11 %	–0,10 %	0
Vallentuna	1,73 %	1,69 %	353	Kungsbacka	1,44 %	0,93 %	51
Vaxholm	2,25 %	1,11 %	115	Härryda	1,54 %	0,64 %	0
Värmdö	2,04 %	1,03 %	91	Kungälv	1,24 %	0,97 %	63
Österåker	1,23 %	0,62 %	0	Lerum	1,22 %	0,62 %	0
Håbo	0,00 %	0,89 %	0				

*Gränsvärde snitt 2005–2009 1,2 procent och nov 2009 till juni 2010 1,2 procent.

**Gränsvärdet i SCB:s preliminära beräkning är satt till 0,8 procent.

Regleringsbidrag/avgift

Förbundet har gjort en bedömning av regleringsposten för åren 2010 till 2013 (tabell 5 och 6). I SCB:s preliminära uppgifter för anslaget för kommunalekonomisk utjämning redovisas ett väsentligt högre regleringsbidrag till kommunerna och landstingen än det Sveriges Kommuner och Landsting räknar med. Orsaken till det högre regleringsbidraget är att ramanslaget i SCB:s beräkning innehåller tillskott, omföringar och regleringar som kommer presenteras i den ännu icke lagda budgetpropositionen för 2011. Då varken förbundet eller SCB har kännedom om detaljerna bakom ramanslagets höjning vill förbundet påpeka att det inte går att räkna med den av SCB redovisade regleringsposten. Sannolikt förklaras den stora höjningen främst av regleringar på skatteunderlaget, i första hand till följd av höjningen av grundavdraget för pensionärer som aviserades i Vårpropositionen, och av tillskott aviserade under valrörelsen av alliansen. förbundets bedömning bygger på:

- Vår skatteunderlagsprognos, som påverkar omslutningen i inkomstutjämningen
- Riksdagens beslut av ram för anslaget kommunalekonomisk utjämning

Tabell 5. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2010 till 2013
Miljoner kronor

	2010	2011	2012	2013
Inkomstutjämnning, netto (+)	48 905	51 139	53 133	55 471
Strukturbidrag (+)	1 523	1 528	1 541	1 552
Införandebidrag (+)	90	0	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	50 522	52 686	54 674	57 023
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	52 916	53 834	53 189	53 189
Differens → Regleringspost (2)–(1)	2 394	1 148	–1 485	–3 834

Tabell 6. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2010 till 2013
Kronor per invånare

	2010	2011	2012	2013
Inkomstutjämnning, netto (+)	5 241	5 433	5 599	5 802
Strukturbidrag (+)	163	162	162	162
Införandebidrag (+)	10	0	0	0
Summa inkomster för kommunerna (1)	5 414	5 597	5 761	5 964
Ramanslag (–) (Utgift för staten) (2)	5 671	5 719	5 605	5 563
Differens → Regleringspost (2)–(1)	257	122	–157	–401

Orsaken till att regleringsposten är negativ 2012 och 2013 är att statens anslag till den kommunalekonomiska utjämnningen inte ökar i samma takt som kostnaden för att upprätthålla den garanterade nivån i inkomstutjämnningen.

Preliminärt utfall i LSS-utjämnningen år 2011

SCB har skickat ut preliminära beräkningar till kommunerna över bidrag och avgifter för LSS-utjämnningen för 2011.

Jämfört med prognos 2 som förbundet skickade ut i juni (cirkulär 10:41) har förändringar skett beroende på ett antal rättningar i underlaget för utjämnningen, både i Räkningskapssammandraget och i verksamhetsstatistiken. Utöver att ge effekter för de berörda kommunerna påverkar detta även den riksgenomsnittliga kostnaden och standardkostnaden för riket.

Under december kommer SCB ut med en ny prognos där befolkningsuppgiften är uppdaterad till den 1 november. Fram till den 15 februari nästa år då Skatteverket fattar beslut om bidrag och avgifter för år 2011 kan förändringar ske som påverkar uppgifterna om bidrag och avgifter, förhoppningsvis med smärre differenser.

Kalkylräntan i pensionsskulsberäkningen för 2011 oförändrad enligt RIPS07

Pensionsskulden definieras som nuvärdet av alla utlovade framtida pensionsutbetalningar. Kalkylräntan vid diskontering av pensionsskulden är därför av stor betydelse, en lägre diskonteringsränta får till följd att den beräknade pensionsskulden blir högre. I *Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld* (RIPS 07) är reglerna för diskonteringsrän-

tan anpassade till sektorns behov av stabilitet, transparens och förutsägbarhet. Kommuner och landstings pensionsåtaganden anses värdesäkrade och därför tillämpas för merparten av åtagandet en **real diskonteringsränta som är fastställd till 2,5 procent**. Med en beräknad inflationstakt enligt Riksbankens inflationsmål på 2 procent (\pm 1 procent) skulle detta motsvara en nominell ränta på cirka 4,5 procent.

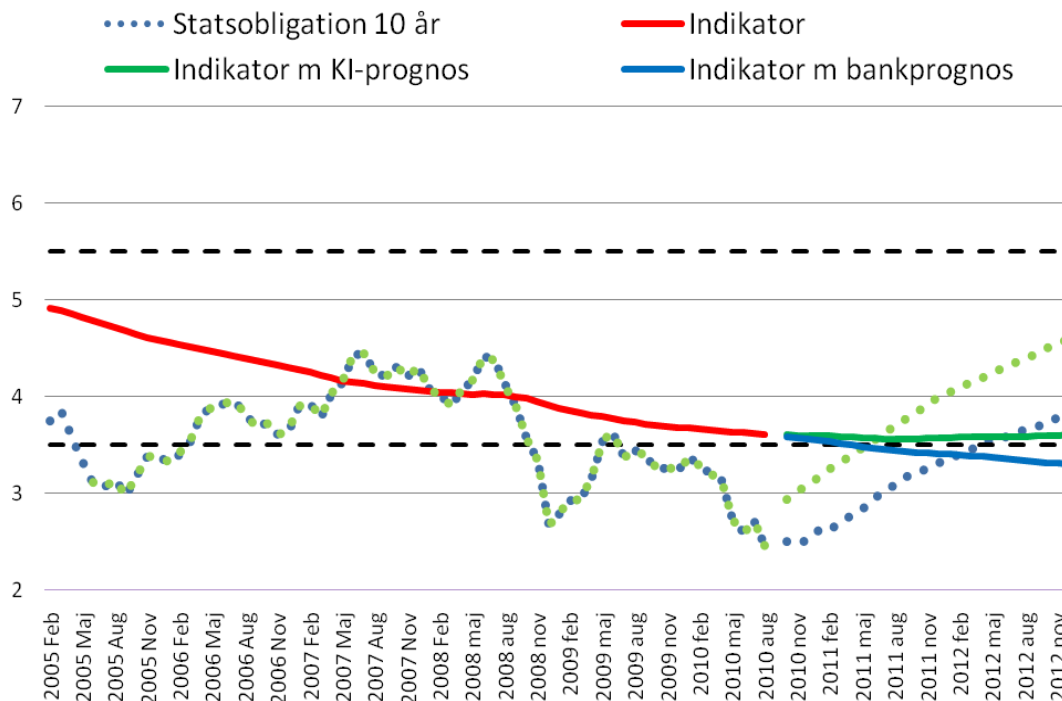
En kommitté inom Sveriges Kommuner och Landsting har i uppdrag att fatta beslut om förändringar av diskonteringsräntan i enlighet med reglerna i RIPS 07. ***Kommittén träffades den 21 september och beslutade att enligt regelverket lämna diskonteringsräntan oförändrad.***

Bakgrunden till beslutet var att indikatorn, dvs. det rullande femårsnittet på den tioåriga statsobligationen ligger inom det intervall då räntan ska lämnas oförändrad, dvs. mellan 3,5 och 5,5 procent. Räntenivån har dock varit extremt låg under senare tid, den tioåriga statsobligationsräntan är i september 2010 nere på 2,5 procent och indikatorn har närmat sig nedre gränsen i intervallet. På grund av risken att indikatorn redan under våren 2011 hamnar under nedre gränsen beslutades att RIPS-kommittén ska kallas till ett nytt möte i april 2011 för att följa upp hur räntenivåerna utvecklats.

De flesta prognosmakare tror att räntan kommer att stiga framöver. Olika bedömare har dock olika syn på hur snabbt detta kommer att ske. I diagram 1 om **ränteindikatorn** har vi lagt in dessa bedömares prognoser över långa räntans utveckling. Enligt Konjunkturinstitutets (KI) bedömning kommer räntan på den tioåriga statsobligationen att öka till över 3,5 procent under våren 2011. Med KI:s bedömning kommer inte indikatorn (den gröna linjen i diagrammet) att gå under intervallgränsen 3,5 procent. Affärsbankerna och Riksbanken gör dock en annan bedömning än KI och menar att ränteuppgången kommer ta längre tid. Bankernas bedömning är att räntan på den tioåriga statsobligationen kommer att gå upp till 3,5 procent först i slutet av 2011 eller början av 2012. Enligt deras ränteprognoser skulle indikatorn (den blå linjen i diagrammet) komma att gå ner under gränsen 3,5 procent i maj 2011.

Diagram 1. Ränteindikatorn med prognos över tioåriga statsobligationsräntan enligt prognos av Konjunkturinstitutet (KI) respektive banker

Procent



Källa: Egna beräkningar och Sveriges Riksbank, Nordea; Handelsbanken, SE-banken samt Konjunkturinstitutet.

Enligt riktlinjerna ska alltså ett nytt beslut om diskonteringsräntan fattas när/om indikatorn hamnar utanför intervallet. Beslutet behöver dock inte med automatik innebära att diskonteringsräntan sänks, beslutet kan vara att ligga kvar på oförändrad nivå. Ställningstagandet som RIPS-kommittén då har att beakta är om räntan även långsiktigt kommer att ligga kvar på denna låga nivå eller om räntenivån kommer att öka till det som tidigare ansetts vara en normalränta.

En sänkning av diskonteringsräntan medför att kommuner och landsting måste boka upp en högre kostnad det år sänkningen görs och en höjning av diskonteringsräntan får motsatt effekt. Det finns ett värde i att inte ändra diskonteringsräntan för ofta. Årsvisa förändringar av räntan skapar en slagighet i kostnadsutfallet mellan åren, som kan vara svår att motivera och förklara. En procents sänkning av diskonteringsräntan motsvarar en skuldökning på flera miljarder för sektorn.

Det är samtidigt viktigt att diskonteringsräntan avspeglar en verkligt beräknad avkastning på pensionsmedlen. Om diskonteringsräntan fastställs på en för hög nivå är risken att kommuner och landsting i sin ekonomiska planering inte kan beakta sina verkliga åtaganden.

I RIPS07 riktlinjer sägs att: ”Det är viktigt att kalkylräntan är rimlig men inte alltför rörlig/volatil. Det är också angeläget att den är förutsägbar och inte manipulerbar. För att uppnå stabilitet föreslås en handlingsregel som säger att den reala kalkylräntan endast ska ändras när ett rullande femårsgenomsnitt av den långa marknadsräntan hamnar utanför det föreslagna intervallet. När ränteläget är sådant att kalkylräntan går utanför intervallet ska beslut fattas om ny kalkylränta. Eftersom räntan mäts

som rullande femårsgenomsnitt bör framförhållningen vara god och beslut om ändrad kalkylränta kommer inte som någon överraskning.”

Årsrutiner för statsbidrag

De flesta kommuner och landsting beräknas få ett stort överskott år 2010. Samtidigt pekar prognoserna för år 2011 mot betydligt sämre resultat och många kommuner och landsting kommer att redovisa ett negativt resultat nästa år. Den främsta anledningen till det goda resultatet i sektorn år 2010 är att staten bidrog med ett stort tillfälligt konjunkturstöd för år 2010. Effekterna av konjunkturavmattningen har dock inte klingat av år 2011.

Det tillfälliga konjunkturstödet är ett generellt statsbidrag. Regeringen har för konjunkturstödet uttryckt syftet att detta avser år 2010.

Vi har fått frågor om periodisering av detta statsbidrag för att på så sätt underlätta situationen för kommande år. Svaret är att generella statsbidrag inte bör omperiodiseras då bidragen på ett tydligt sätt är åsyftade till ett specifikt år.

Regeringen har uppmärksammat frågan om och tillsatt en utredare som ska se över hur man kan främja en stabil kommunal verksamhet över konjunkturykter. Enligt direktiven ska utredaren se över balanskravet, regelverket i den kommunala redovisningen samt hur man kan stabilisera intäkterna över en konjunkturykel. Den 15 september 2011 ska utredaren redovisa sitt förslag.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2011–2013

I *bilaga 1* redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag för åren 2011–2013. Från och med det år ett bidrag övergår från att vara riktat till att bli generellt inordnas motsvarande belopp i bilaga 1. Det tillfälliga konjunkturstödet 2010 som betalades ut i december 2009 (sammanlagt 975 kronor per invånare) ingår inte i bilaga 1 medan nivåhöjningen av anslaget kommunalekonomisk utjämning 2010 och 2011–2013 ingår.

Av tabell 7 framgår om och när vissa specifika bidrag ingår i bilaga 1 eller inte. En mer utförlig tabell som innehåller vissa riktade statsbidrag som aviseras i Vårpropositionen 2010 samt regleringar som aviserats före 2009 finns på vår webbplats via rubriken Vi arbetar med, Ekonomi, Budget och planering, Statsbidrag.

Tabell 7. Specificering av vissa statsbidrag åren 2009–2012

Statsbidrag		2009	2010	2011	2012	Läs mer i cirkulär
Tillfälligt konjunkturstöd VP 2009	I bil 1?		Nej			09:23
	Belopp		4 900			Mnkr
			525			Kr/inv
Tillskott kommunalekonomis utjämning VP 2009	I bil 1?			Ja	Ja	09:23
	Belopp			3 500	3 500	Mnkr
				373	371	
Tillfälligt konjunkturstöd BP 2010	I bil 1?		Nej			09:55
	Belopp		4 200			Mnkr
			450			Kr/inv
Tillskott kommunalekonomisk utjämning BP 2010	I bil 1?		Ja			09:55
	Belopp		2 800			Mnkr
			301			Kr/inv
Höjt grundavdrag för pensionärer (SGA)	I bil 1?		Ja	Ja	Ja	09:55
	Belopp		2 300	2 300	2 300	Mnkr
			247	245	244	Kr/inv
Äldreomsorg anhängigstöd	I bil 1?	Nej	Nej	Nej*	Nej*	09:55
	Belopp	150	300	300	300	Mnkr
Utvidgad fastighetsavgift	I bil 1?		Nej	Nej	Nej	09:55
	Belopp		130	130	130	Mnkr
			14	14	14	Kr/Inv
Utjämningsbelopp (netto) enl avtal mellan Danmark o Sverige	I bil 1?		Ja	Ja	Ja	09:55
	Belopp		185	185	185	Mnkr
			20	20	20	Kr/Inv
Undervisning asylsökandes barn	I bil 1?		Ja			09:55
	Belopp		50			Mnkr
			5			Kr/Inv
Rektorsutbildning	I bil 1?		Ja	Ja	Ja	09:55
	Belopp		7	7	7	Mnkr
			1	1	1	Kr/Inv
HPV-Vaccin	I bil 1?		Ja	Ja	Ja	09:55
	Belopp		22	22	22	Mnkr
			2	2	2	Kr/Inv
Ändring skuldsaneringslagen	I bil 1?		Ja	Ja	Ja	09:55
	Belopp		5	5	5	Mnkr
Reglering underskott LSS (tillfälligt infö- randebidag)	I bil 1?		Ja			09:55
	Belopp		-15			Mnkr

(tabellen fortsätter på nästa sida)

Statsbidrag		2009	2010	2011	2012	Läs mer i cirkulär
Nya skollagen	I bil 1?			Ja	Ja	09:55
	Belopp			30	60	Mnkr
				3	6	Kr/Inv
Effektiviseringar nya gymnasieskolan	I bil 1?				Ja	09:55
	Belopp				-675	Mnkr
					-72	Kr/Inv
Förlängning nationellt jmf-projekt (till anslaget 1:3)	I bil 1?		Ja			09:55
	Belopp		-2			Mnkr

**Enligt Budgetpropositionen för 2010 ska anhängstödet ingå i det generella statsbidraget från och med 2011. Men trots dessa skrivningar finns det faktiskt inte med i statsbidragsramen för 2011 och framåt. Anhörigstödet ingår därför inte vare sig i bilaga 1 eller modellen Skatter och Bidrag.*

Skillnader jämfört med förra beräkningen (cirkulär 10:52) beror på:

- Ny skatteunderlagsprognos
- Preliminärt taxeringsutfall september
- Preliminär kostnadsutjämning 2011
- Preliminär LSS-utjämning 2011

Beräkningarna bygger i övrigt på 2010 års skattesatser samt att befolkningen i varje kommun utvecklas i takt med riksprognosen. Önskas beräkningar utifrån andra förutsättningar, ange dessa via e-post till: mona.fridell@skl.se.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2011–2014 med hjälp av modellen Skatter och bidrag

Med hjälp av modellen kan du se kommunens intäkter efter olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen
- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkningen och av skatteunderlagets utveckling i riket. Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska föras in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion. Priset är 2 500 kronor för nytillkomna användare och 1 500 kronor för de som uppdaterar modellen.

Beställningen kan göras från vår webbplats www.skl.se under Vi arbetar med. Klicka på Ekonomi, Budget och planering, Skatter och bidrag.

Modellen ”Skatter och bidrag”

Kommuner som använder den förenklade uppdateringen laddar ner filen:

- Uppdateringsfil_10060nr5.xls

från sidan www.skl.se/modellensob. Följ sedan instruktionerna i filen, eller läs det papper som skickades ut i samband med att modellen skickades ut, för att uppdatera modellen efter förutsättningarna i detta cirkulär.

Kommuner som uppdaterar modellen som vanligt behöver göra nedanstående förändringar i **blad 2 Indatabladet**. För att ändra i modellen *måste man ta bort bladets skydd*. Detta görs genom att man går längst upp på skärmen till meny Verktyg och väljer Skydd/Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriver ”kommun”.

- Skriv in SKL:s skatteunderlagsprognos i cellerna B9 till G9. Beloppen syns i tabell 2, andra raden. År 2014 kan värdet sättas till 4,4.
- Skriv in kommunens preliminära taxering per september för skatteintäkter 2009 i cellen C20. Värdet finns i bilaga 1, rad 6.
- Skriv in beloppen för inkomstutjämningsbidraget netto åren 2011 till 2014 i cellerna D35–G35. Beloppen är: 51 138,788; 53 133,489; 55 470,733; 57 912,499.
- Skriv in det överskjutande nettobeloppet för kostnadsutjämnings 2010 i cell D39. Beloppet är 18,801.
- Skriv in ny prognos för konsumentprisindex i cellerna B54–F54. Värdet finns i tabell 1, rad 5. Värdet för år 2014 är 2,2.
- Kommuner i Södermanlands län ska ändra den länsvisa skattesatsen 95 % för 2011 i cell D59 till 19,93. Länsvis skattesats 85 % i cell C60 ändras till 17,86.
- Skriv in preliminär kostnadsutjämnings 2011 i cell D67. Värdet hittar du i bilaga 1, rad 15 (kolumnen 2011). Eventuell formel ska skrivas över. Kommuner som kan komma ifråga för **eftersläpningsersättning** (se tabell 3) ska, liksom tidigare, ha en formel i denna cell. Formeln ska lyda $=xxxx + (OM(N5>2;'Blad 6 Befolkningsförändringar'!D73;0))$ där xxxx = kostnadsutjämnings 2011 enligt bilaga 1.
- Skriv in preliminär LSS-utjämnings 2011 i cell D70. Värdet hittar du i bilaga 1, rad 22 (kolumnen 2011). Eventuell formel ska skrivas över.

Efter att ha gjort ändringen *bör skyddet återinföras* genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord återigen skriver in ordet ”kommun”.

Tidpunkter under 2010

<i>senast</i> 12 okt	Regeringen presenterar Budgetpropositionen
14 okt	Skatteverket presenterar preliminärt taxeringsutfall för 2010
12 nov	Bokslutsdagen, Göteborg
19 nov	Bokslutsdagen, Stockholm
22 nov	Skatteverket presenterar slutligt taxeringsutfall för 2010
23 nov	Bokslutsdagen, Malmö
25 nov	Bokslutsdagen, Umeå
15–20 dec	SCB presenterar utfall utjämningsystemen
<i>prel</i> 14 dec	Vi presenterar Ekonomirapporten och ny skatteunderlagsprognos
v. 51	Cirkulär om redovisningsfrågor

Gör som 300 andra kommunalekonomer: Prenumerera gärna på nyheter från www.skl.se, området Ekonomi och statistik. Under vårt område Ekonomi (under Vi arbetar med) finns de senaste uppdaterade cirkulären tillgängliga och där presenteras löpande nyheter mellan cirkulären.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Mona Fridell (modellen Skatter & bidrag) 08-452 79 10, Bo Legerius (skatteunderlaget) 08-452 77 34, Håkan Hellstrand (makroekonomi) 08-452 78 19, Derk de Beer (utjämningsystemet) 08-452 77 42, Peter Sjöquist (LSS-utjämning) 08-452 77 44, Siv Stjernborg (kalkylerad diskonteringsränta för pensioner) 08-452 77 51, Annika Wallenskog (årsrutiner för statsbidrag) 08-452 77 46. Alla kan nås via e-post på mönstret: fornamn.efternamn@skl.se.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Mona Fridell

Bilagor:

Bilaga 1: Skatter & Bidrag 2011–2013 (kommunspecifik, endast till ekonomikontoren)